

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК КОМПЛЕКСНА ПРОБЛЕМА

Формування висококваліфікованого конкурентоспроможного спеціаліста в умовах інтеграційних процесів національної медичної освіти в загальноєвропейський освітній простір неможливе без належної підготовки та внутрішньої готовності майбутнього фахівця до постійного самостійного засвоєння знань, безперервної освіти та самоосвіти, вдосконалення професійних умінь та навичок, що зумовлює пріоритетну роль, відведену самостійній роботі в умовах Болонського процесу.

Зазначимо, що пильна увага до різноманітних питань організації самостійної роботи студентів (СРС) – це високе досягнення вітчизняної дидактики. У спеціальній літературі неодноразово підкреслювалося, що ефективність СРС значною мірою визначає якість професійної підготовки майбутнього фахівця, що набуває особливого значення з огляду на інтелектуалізацію професійної діяльності особистості, під якою розуміють процес зростання потреб та можливостей використовувати більш повну, точну, оперативну й об'єктивну інформацію у процесі професійної діяльності. Отже, проблема СРС вищих медичних навчальних закладів не втрачає своєї актуальності.

СРС – явище комплексне. Основними його складовими визнаються такі аспекти: соціологічний, психолого-дидактичний, методичний. Сутність соціологічного аспекту, з одного боку, складають питання дослідження фактичних умов та реальних ситуацій, у яких здійснюється СРС, з іншого, – питання мотивації СРС. Динаміку розвитку СРС, творчої активності студентської молоді охоплює психолого-дидактичний аспект. Розгляд питань організації, керування, оцінювання СРС належить до методичного аспекту.

Загальновідомим є факт, що чи не основне завдання викладачів, які працюють зі студентами на молодших курсах, – формування в студентів навичок засвоювати знання шляхом особистих пошуків та розвиток

активного інтересу до засвоєння цих знань. Загальновизнано, що правильно організована СРС сприяє зацікавленості предметом, зумовлює особистий творчий підхід до всіх компонентів навчання та виступає запорукою подальшого професійного зростання. В умовах упровадження кредитно-модульної рейтингової системи СРС продовжує залишатися однією з основних форм навчання у вищій школі та невід'ємним компонентом усіх видів роботи студента: навчальної, навчально-дослідної та науково-дослідної. У цьому аспекті, на нашу думку, на особливу увагу заслуговує взаємозв'язок СРС із характером її мотивації.

З огляду на зазначене *vide supra*, ми зупинимося на двох основних видах СРС – обов'язковій СРС та додатковій СРС, які відрізняються характером мотивації. До **обов'язкового виду** СРС із латинської мови та медичної термінології традиційно належать самостійна аудиторна та позааудиторна робота, яка охоплює все, пов'язане з навчанням, – опрацювання теоретичного матеріалу, виконання вправ рецептивного і репродуктивного характеру, робота зі словниками та іншими довідковими джерелами, робота з тестами, виконання домашніх завдань, підготовка до підсумкового модульного контролю та контролю змістових модулів (згідно з навчальною програмою дисципліна структурована на два модулі та шість змістових модулів).

Аналіз мотивації цього виду діяльності дозволяє дійти висновку, що в більшості студентів переважає зовнішня мотивація. При цьому досить відрізняється мотивація у студентів, які навчаються за контрактною та бюджетною формами навчання. Так, студенти, які навчаються за контрактною формою, часто основним мотивом називають бажання набрати відповідну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю та скласти підсумковий тестовий контроль із першого разу. У студентів, які навчаються за бюджетною формою, переважає бажання отримати стипендію та зайняти вище місце в рейтингу. Зазначимо, що високий відсоток студентів як контрактної, так і бюджетної форм навчання

усвідомлюють роль дисципліни “Латинська мова та медична термінологія” в майбутній професійній діяльності, що належить до внутрішньої мотивації. Є низка об’єктивних та суб’єктивних чинників, які обумовлюють результативність обов’язкової СРС із латинської мови – досить низький рівень загальної лінгвістичної підготовки, індивідуальні психофізіологічні особливості особистості, невміння розподілити вільний час та раціонально організувати СРС, фактична перевантаженість.

Іншим видом СРС є додаткова СРС, яка проводиться поза обов’язковою академічною роботою відповідно до особистих інтересів і нахилів студентів. Щодо латинської мови додаткова СРС представлена написанням наукових та оглядових рефератів, участю в роботі наукового студентського гуртка, виступами на науковій студентській конференції. Цей вид СРС вирізняється чітко вираженими пізнавальними потребами та внутрішніми мотивами.

На нашу думку, важливим фактором непідробної зацікавленості цим видом СРС є тематика рефератів і доповідей, у яких, як правило, розглядаються культурознавчі питання – найважливіші етапи розвитку римської / грецької держави, ознайомлення з біографіями й творчою спадщиною видатних постатей античного світу, досягненнями медицини, науки, мистецтва, архітектури, повсякденним життям і побутом стародавніх греків та римлян, рецепції античності у різних галузях української культури. Значна увага приділяється також лінгвокультурознавчим аспектам – досліджуються культурно-маркеровані термінологічні одиниці, етимологія назв лікарських рослин, анатомічних утворів тощо. Під час додаткової СРС студенти вдосконалюють навички користування навчальною, науковою, фахово-науковою, довідковою літературою, вміння аналізувати й узагальнювати прочитане, глибоко проникати в його сутність, установлювати взаємозв’язки між різними науковими галузями, що сприяє розвитку самостійного творчого пошуку та професійного мислення.

Підсумовуючи, зазначимо, що, на жаль, СРС не завжди знаходиться на належному рівні, про що свідчить кількість студентів, які приходять на друге і третє перескладання. Не менше занепокоєння викликає попередній аналіз міцності знань. Також хотілося б залучати більше студентів до додаткової СРС. Викладене вище спонукає до подальшого пошуку та впровадження у навчальний процес науково обґрунтованих оптимальних прийомів і способів організації, керування та перевірки самостійної роботи студентів, пошуку ефективних важелів педагогічного впливу.